

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภาและสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400 โทร. 0 2244 2060

เรื่อง โครงการความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ

ผู้เรียบเรียง นางสาวพิรุณวรรณ กิติคุณ วิทยากรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ

ออกอากาศ ธันวาคม 2562

ในอดีต เมื่อเกิดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในการก่อสร้างภาครัฐ ภาครัฐไทยจะใช้วิธีดำเนินการ โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันในโครงการก่อสร้างภาครัฐเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งในความเป็นจริงวิธีการตรวจสอบเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอต่อการสกัดหรือลดการทุจริตคอร์รัปชัน ในโครงการก่อสร้างภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาครัฐไทยจึงได้นำระบบ Construction Sector Transparency: CoST ซึ่งเป็นเครื่องมือการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ของภาครัฐ ซึ่งในระดับสากล มีการวางระบบให้มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3 ฝ่าย คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เข้ามาร่วม ในกระบวนการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับโครงการก่อสร้างต่าง ๆ ของภาครัฐสู่สาธารณชนในทุก ๆ ระยะเวลาสำคัญ ของการดำเนินงานอย่างเหมาะสมและเพียงพอ มาปรับใช้ในโครงการก่อสร้างของภาครัฐไทย ในชื่อว่า “โครงการความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ” โดยดำเนินการตามสภาพและเงื่อนไขของประเทศไทย เพื่อแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในการก่อสร้างภาครัฐ และวางหลักการให้มีการเปิดเผยข้อมูล รวมทั้ง มีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในโครงการก่อสร้างภาครัฐ ดังนี้

1. การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อส่งเสริมความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ (CoST Committee) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากทุกภาคส่วนเพื่อทำหน้าที่เป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของประเทศไทยจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม จำนวน 15 คน มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติ และระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลและกลไกอื่นในการเสริมสร้างความโปร่งใสในการก่อสร้าง ของหน่วยงานภาครัฐ

2. หลักการกรอบแนวทางการดำเนินงานโครงการความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ

1) การพิจารณาคัดเลือกโครงการ ประกอบด้วย (1) เป็นโครงการก่อสร้างที่มีความสำคัญ และส่งผลกระทบต่อสาธารณชนในวงกว้าง (2) เป็นโครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ และ (3) เป็นโครงการก่อสร้างที่มีวงเงินตั้งแต่ 1,000 ล้านบาทขึ้นไป

2) การเปิดเผยข้อมูลโครงการ หน่วยงานเจ้าของโครงการที่เข้าร่วมจะต้องเปิดเผยข้อมูล ตลอดระยะเวลาโครงการ โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ (1) การเปิดเผยข้อมูลโครงการต่อสาธารณะ หรือข้อมูลเชิงรุก (Proactive Disclosure) (แบบไม่ต้องการร้องขอ) ตั้งแต่กระบวนการจัดทำและนำเสนอ โครงการ การเตรียมพร้อมของโครงการ การจัดซื้อจัดจ้าง การดำเนินการโครงการ และหลังเสร็จสิ้นโครงการ

และ (2) การเปิดเผยข้อมูลเมื่อมีการร้องขอหรือข้อมูลเชิงรับ (Reactive Disclosure) (แบบมีการร้องขอ) เป็นข้อมูลที่หน่วยงานเจ้าของโครงการจะเปิดเผยเมื่อมีการร้องขอ โดยแบ่งออกเป็นรายละเอียดของโครงการ (Project Information) และรายละเอียดของสัญญา (Contract Information)

3) ช่องทางการเปิดเผยข้อมูล สำหรับช่องทางการเปิดเผยข้อมูลของส่วนราชการให้เปิดเผยผ่านทางเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง ในส่วนของรัฐวิสาหกิจให้เปิดเผยผ่านทางเว็บไซต์ของแต่ละหน่วยงาน โดยจะมีการเชื่อมโยงกับเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง และในอนาคตจะมีการพัฒนาเว็บไซต์เพื่อเปิดเผยข้อมูลโครงการความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐไว้ที่เว็บไซต์เดียวกัน

4) มีคณะทำงานตรวจสอบข้อมูล (Assurance Team) เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลที่หน่วยงานเจ้าของโครงการเปิดเผย และแปลข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบของภาษาที่เข้าใจง่าย

5) การประเมินผล เพื่อติดตามประเมินสภาพปัจจุบัน (Current Level) ของการเปิดเผยข้อมูลโครงการก่อสร้างภาครัฐในด้านต่าง ๆ ต้องกระทำเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ เพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการประเมินความเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการของความโปร่งใสที่เกิดขึ้นนับตั้งแต่ใช้โครงการความโปร่งใสกับการก่อสร้างภาครัฐ

ทั้งนี้ การนำโครงการความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐมาใช้กับการก่อสร้างของภาครัฐไทย จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณให้มีความคุ้มค่า และยกระดับความโปร่งใสในโครงการก่อสร้างภาครัฐของประเทศ รวมถึงเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นให้กับภาคเอกชนที่จะเข้าร่วมเสนองานโครงการก่อสร้างภาครัฐว่ามีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- กรมบัญชีกลาง. (ม.ป.ป.). **กระบวนการเปิดเผยข้อมูลตามแนวทางของ CoST**. สืบค้น 4 พฤศจิกายน 2562 จาก http://www.cgd.go.th/cs/internet/internet/download_เอกสาร.html?page_locale=th_TH
- _____. (ม.ป.ป.). **การเปิดเผยข้อมูลโครงการตามแนวทาง CoST**. สืบค้น 4 พฤศจิกายน 2562 จาก http://www.cgd.go.th/cs/internet/internet/download_เอกสาร.html?page_locale=th_TH
- _____. (ม.ป.ป.). **โครงการเพื่อความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ คืออะไร**. สืบค้น 4 พฤศจิกายน 2562 จาก <http://www.cgd.go.th/cs/internet/internet/โครงการคืออะไร.html>
- มานะ นิมิตรมงคล. (3 สิงหาคม 2558). **มาตรการเพื่อความโปร่งใสในการดำเนินโครงการของรัฐ**. สืบค้น 4 พฤศจิกายน 2562 จาก <https://thaigoodgovernance.files.wordpress.com/2015/08/e0b8a1e0b8b2e0b895e0b8a3e0b881e0b8b2e0b8a3e0b980e0b89ee0b8b7e0b988e0b8ade0b884e0b8a7e0b8b2e0b8a1e0b982e0b89be0b8a3e0b988e0b887e0b983.pdf>
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2559). **การศึกษาขอบเขตรายละเอียด (Scoping Study) ตามแนวทางโครงการ Construction Sector Transparency Initiative (CoST)**. สืบค้น 4 พฤศจิกายน 2562 จาก <http://tdri.or.th/wp-content/uploads/2016/08/cost.pdf>